SR

137

KOSMICKÉ BLUDIŠTĚ

Stanislav ŠVACHOUČEK

Země vzniku: USA-ČSSR, duben 1988
Kamera: Dali Stark
Speciální efekty: Christie Wichman
Námět a texty: Stanislav Švachouček
Scény: Olga Švachoučková
Režie: Stan Czernek
V hlavních rolích: Madonna, Géza Gerendáš, Janice Rukert a Lájoš Veverka

Konjunktura ve filmových studiích Hollywoodu způsobila, že tým studia Filag vyhledal pro realizaci svých dalších tvůrčích záměrů spolupráci s filmovým studiem Koliba. Celovečerní koprodukční film ještě nebyl uveden do kin, ale na filmovém festivalu v Urotownu / jižní Saskatechewan/ měla premiéru teledeska nejmenovaná Kosmické bludiště. Tento komplet videoclipů představuje neznámější světové hvězdy pop-music současně i jako herce v nenáročných zábavných epizodách.

První koprodukční počin vzniklý ve spolupráci se středoevropským studiem Koliba byl přijat americkým publikem s rozpaky. Diváci nerozuměli polovině textů a film proto neudržel jejich pozornost. Než se však dočkáme připravovaného celovečerního filmu, uvádíme alespoň krátkou ukázku jednoho z videoclipů.

Text sám dává jen matnou představu, recenze nedokáže zvýšit jeho působnost speciálními efekty, kterými se clip přímo hemží.

Na závěr ještě malou poznámku. Při natáčení clipů se zjistilo, že režisér Dali Stark ze studia RILAP je totožný se slavným LucasemStorkem. Génius stříbrného plátna si v této malé společnosti vyčleňoval pod jiným jménem, aby nemusel odvádět tak vysoké daně. Jeho mistrovská ruka se však nezapřela a prozradila jej.

V příštím čísle už budeme znát výsledek daňového šetření a výrok soudu.

ÚŘEDNICKÉ BLUES

Když uviděl jsem dveře zdobené jinovatkou,
nechápal jsem, o co jde, jenom chvíli krátkou.
Za pár minut na mne úřad dechem jedu dějch.
Všude uviděl jsem jeho cejch.
Z úsměvů úředníků tiše čišel mráz,
když zvali mne, abych zítra s kolkem přišel zás.
Myslím ale, že to není jenom v nich,
když zdá se ti, že slyšíš Koniášův smích.

Ref.: V hlubinách vesmíru hoří galaxie.
Maj tepla nadmíru, tam se asi žije.
Cizí slunce hřeje myslící chobotnice,
neznají chlad, neznaj lidi, co by chtěly více.
A člověk by chtěl také občas někým jiným být,
nebo o tom zatím jenom snít.

Až jednou na dvorku našeho mrakodrapu
přistanou hosté z vesmíru, zjistí, že je chápu,
že dovedu s nimi jednat na sto způsobů
a formulářů že mám zásobu.
Než seženou si všechny svoje rodné listy
a potvrzení z Procyonu, že rejstřík mají čistý,
dojde jim jistě humor, ba i energie
a každý z nich bude rád, že prostě žije.

Až se jednou vesmířani spustějí k nám dolů,
uviděj, že máme fantastickou školu.
Tam, kde kdysi řádil Žižkův meč a rapír,
porazí je dneska potištěný papír.
Měli zůstat doma, nepocítit chlad.
Teď jim mohu jenom jednu radu dát,
že dřív než padnou papírovým jedem,
lejstro na funus musej míti předem!

LOTERIE

Stanislav ŠVACHOUČEK

Země vzniku: USA-ČSSR-SSSR, duben 1989
Kamera: Sergej Belabuchov
Speciální efekty: Christie Widtmen, Zbygniew Leblowski
Námět a scénář: Stanislav Švachouček
Scény: Olga Švachoučková
Režie: Sten Czermak
Asistent režie: Jelena Czermaková - Bončerčuková
V hlavních rolích: Done Stark, John Squirrel, Andrej Nővshij, Martin Golovko.

Soud nad režisérem Lucasem Storkem, který si přivydělával jako kameraman společnosti Filap a dopouštěl se tak pod jménem Dali Stark daňového podvodu, skončil kuriózním výrokem. Obžalovaný byl odsouzen k uhrazení dlužné částky, dále k pokutě ve stejné výši a zákazu výkonu činnosti na jednu sezónu.

Soudce Hanibal Rampath prohlásil doslova: "Kvůli tak primitivnímu případu jsem zmeškal baseballové utkání století Čorodějové z Harlemu versus Juventus Turin. To bych oželil i Disneyovi!"

Společnost Filap si tedy pro svůj další film vybrala začínajícího talentovaného sovětského kameramana Belabuchova, za jehož výbornými záběry však přesto tušíme jistou ruku Lucase Storka, která z povzdálí ukazuje správný směr.

Film Loterie tedy vznikl za účasti sovětského kameramana a herců v československých ateliérech, které si americká společnost opět pronajala.

Stručný obsah filmu: Pilot Petr Skoba /Squirrel/ se chystá na let. V hale kosmodromu potkává přítele Jana Vodvářku /Nővshij/, který si z kosmické cesty přivezl krásnou černovlásku a synka. Hoch nezapře kapku silajské krve. Vodvářka Skobovi vysvětluje, že jeho matka měla mezi předky Silajce. Pilot příteli radí, aby nechal chlapci udělat černý přeliv a zakryl

tak fialové prameny ve vlasech. Při pohledu na skupinku panáků-tradicionalistů, kteří nastupují do rakety s jasně fialovými a zelenými vlasy, mávne rukou a nechá si zbytek red pro sebe.

Jeho cesta probíhá bez větších problémů. Po startu předá Skoba řízení automatu a vede svůj nákladní koráb ručně až teprve na přistání po mnoha dnech. Na jednotvárně žluté planetě vykládá univerzální roboty a přijme zásilku videoprogramů. Po dalším úseku cesty vyloží kazety na kosmodromu u malého městečka.

Protože se nakládání zdrželo, Petr se vydal do města. Hned v první ulici narazil na podivný obchůdek, kde se v otevřeném výkladu točilo kolo štěstí. Nápis nad dveřmi hlásal v Galaktiku, že se jedná o dobročinnou loterii. Petr se přidal a vsadil téměř celou svou hotovost. Zažil velké překvapení... vyhrál.

Druhým překvapením bylo, že si ostatní hráči mezi sebe rozdělili jeho vklad, přátelsky mu zamávali rukou a rozešli se. Petr se vrhl na usměvavého provozovatele atrakce, ale ten neuměl v Galaktiku ani slovo. Pilot z něj nakonec vytřásl jakousi adresu. Za posledních pár drobných se tam nechal rikšou zavézt.

V zanedbané kanceláři se rozčileného Petra ujala krásná dívka, která mu sice také nerozuměla, ale v její milé společnosti se jeho vztek pomalu rozplynul. Nechal se bez odporu vtáhnout do rikši, kterou dívka přivolala, a odjel k ní domů. Tam ho ale místo hnízdečka lásky čekal vystěhovaný pokojík, v němž seděl na dvou uzlech šatstva a nejnutnějších potřeb uplakaný asi desetiletý chlapec.

Petr se začal omlouvat a pokusil se uniknout k čekajícímu rikšovi. Dívka, teď už nepochyboval, že se jedná o chlapcovu matku, rozhodně chytila do jedné ruky svá skromná zavazadla a do druhé synovu ruku a následovala jej.

Pilot doufal, že policie kosmodromu jej počivného doprovodu zbaví, ale mýlil se. Mladá žena ukázala strážci jakousi kartičku, ten zasalutoval a s nepříjemným úšklebkem jim uvolnil cestu.

Žena s dítětem se s odzbrojující samozřejmostí nastěhovala do jediné obytné kabiny nákladní lodi. Petr si hned po zkontrolování nákladu a po startu ustlal v koutě pilotní kabiny. Když se ale večer ukládal ke spánku, přišla za ním jeho nová spolucestující a se stejnou samozřejmostí si k němu lehla.

Další cesta ubíhala jako v podivném snu. Žena se synem Petrovi mlčky pomáhali s nakládáním a upevňováním nákladu, vařili a uklízeli. Na jeho pokusy o komunikaci odpovídali zdvořilými úsměvy a několik pokusů o jejich vysazení na [illegible] kosmodromech neomylně prokouklí včas. Večer se ukládal chlapec ke spaní v Petrově kabině a jeho matka rozestýlala pro dva za pilotním křeslem.

Za dva týdny si Petr na nové uspořádání začal zvykat. Jednou tajně prohledal věci svých pasažérů a zjistil, že žena se jmenuje Gvadija a chlapec Mold. Mezi doklady našel formulář, který byl oficiálním dokladem o sňatku mezi Gvadijí a mužem, jehož jméno a data nebyla vyplněna. Formulář byl náležitě potvrzen a orazítkován. V příloze byl stejně neúplně vypsaný dokument o Moldově adopci se všemi razítky a kolky.

Petr dokumenty uschoval a večer je Gvadiji ukázal. Ukázalo se, že loterie na její domovské planetě dávala možnost vdovám s dětmi začít nový život. V případech, kdy nemohly nalézt po smrti manžela novou náhradu, byla státní loterie jediným řešením. Protože prohrával vždy jen jeden ze sázejících, byly loterie velmi populární. Kdo prohrál, měl si vzít vdovu a starat se o dítě. Pokud už byl ženat, nic to na věci nemčnilo, byl to jeho problém. Veřejné mínění v podstatě nedovolovalo, aby se někdo ze závazku chtěl vykroutit.

Petr konečně pochopil, jak muselo jeho chování vypadat v očích matky a syna. Vzal formuláře a do prázných kolonek rozhodně vepsal své jméno.

Na kosmické lodi zavládla rodinná pohoda. Gvadija i Mold začali mluvit, někdy až moc, jak se zdálo Petrovi zvyklému na samotu kosmu. Jak se uzavírala dráha lodi a blížila se k Zemi, těšil se chlapec stále více na svůj nový domov. Petr si ale se stále rostoucím znepokojením prohlížel fialové nitky v jeho vlasech. Potají prohledával lodní lékárničku a náklad a hledal něco na obarvení vlasů, aby mohl chlapce po příletu vydávat za svého.

Po přistání vystoupilá z korábu Gvadija a Mold upravení a rozesmátí, za nimi se ploužil nevyspalý a zamračený novomanžel. Jako naschvál potkali v letištní hale Vodvářku. Jan se ihned zrocnil přítele a rozčileně mu začal líčit novinky, které se udály na Zemi za osm let, které uběhly během Petrova dvouměsíčního letu. Petr jej příliš nevnímal. Zajímale ho spíš jeho

žena. Janova manželka byla sice o hodně starší, ale zřetelně se podobala Gvadiji. Rychle přelétl očima halu a konečně objevil i Vodvářkova syna. Kdysi desetiletý chlapec se změnil v supermanaky vyhlížejícího mladíka oblečeného do černé kůže poseté cvočky. Půlku hlavy měl vyholenou a pokrytou jakousi zlatou kresbou. Spíš než několik fialových nitek ve vlasech přitahoval pozornost jeho nápadný zelený make-up. K mladému Vodvářkovi se tiskla hnědá blondýna v rudém sárí.

Petr se ohlédl na Volde, který se ho chytil za bundu a nadšeně třeštil oči na ruch v letištní hale. Pohladil ho po černých vlasech s fialovými pilkami a konečně se usmál.

Film byl výrazně ovlivněn spoluprací s československými a sovětskými tvůrci. Psychologická drobnokresba a jemné náznaky převládly nad obvyklou dějovostí filmů studia NILAP. Je však třeba poznamenat, že ti, kdo po předváděcím promítání věštili filmu neúspěch, se mýlili. Zapomněli totiž na to, že stejně jako američtí muži obdivují rychlé střelce, milují americké ženy uslzené příběhy se šťastným koncem.

Když tedy přidáme ke scénáři dobré výkony herců i výbornou kameru v již tradičním Storkovském duchu, není úspěch v USA zase tak velkým překvapením. V Evropě byl sice film přijat jen s průměrným zájmem, ale odborníci ocenili jeho kvality. Na známém filmovém festivalu SFF /SF FILM/ v Banské Bystrici dostal snímek hlavní cenu Zlatého Borise.

Praha, leden 1988

Pro SR napsal
Slávek Švechoušek

STVOŘITEL SVĚTŮ

Stanislav ŠVACHOUČEK

Orig.titul: Worldmaker

Země vzniku: USA , duben 1990

Speciální efekty: Christie Widtman, Zbygniew Leblowski

Kamera: Lucas Stork

Námět a scénář: Stanislav Švachouček

Scény: Olga Švachoučková

Režie: Stan Czermak

V hlavních rolích: John Squirrel, Yvette Squirrelová, Martin Golovko, Dona Stark, Lucy Stark, Lucas Stork.

Stručný obsah filmu:

Typický šílený vědec s komickou bradkou a brýlemi /Squirrel/ odchází z Geologického ústavu sovětské Akademie věd a míří do Kremlu. Po krátké diskusi u brány je vpuštěn.

V dalších záběrech se loučí se svou ženou /Squirrelová/ a nasedá do volhy, která jej odváží na letiště. Velitel sovětské rozvědky /Stork/ zatím vysvětluje mladému důstojníkovi úkol. Špión má zjistit co nejvíce údajů o americké radarové stanici poblíž Phoenixu a navázat kontakt s někým z personálu. Velitel naznačuje, že umožnil jakémusi bláznu cestu do USA. Jeho grandiózní nesmyslný plán bude postupně vyzrazen americké rozvědce a vědec obětován, aby umožnil nerušenou akci na radarové základně.

Geolog Nikulin netuší, že dostal roli obětního beránka pro odvrácení pozornosti. Domnívá se, že má v rukou osud světa. Nevšimne si ani mladíka, který je skutečným agentem, ani mužů, kteří jej fotografují skrytými přístroji a odvážejí fotoaparáty na americké velvyslanectví.

Po přistání v New Yorku mizí nenápadný mladý agent sovětské rozvědky v jednom z mnoha taxíků zcela nepozorován. Kolem geologa se však stahuje hustá síť policistů v civilu a agentů FBI. Šéf FBI /Stork - pozn./Film úmyslně podtrhuje podobnost mezi oběma veliteli jako vášnivými protihráči stejné partie/ mařizuje navázat s Nikulinem kontakt a nasadit na něj agenta.

Své pokyny doprovází názorným výkladem na situačním plánu s figurkami, který sugestivně připomíná šachovnici.

V té době unesou cestou z práce dva muži v civilu Nikulinovu ženu a marně se z ní v opuštěné garáži za městem snaží hrozbami a narážkami na možnost zmírnění soudu nad jejím manželem vylákat podrobnější údaje o vědcově poslání.

Garáž je nenápadně ale důkladně obklíčena. Akci řídí velitel rozvědky /Stork ve své ruské manse/ pomocí situačního plánu s figurkami.

V New Yorku vyrazí agenti FBI do akce. Když se jim podaří, což nebylo při Nikulinově roztržitosti jednoduché, aby vědec zjistil, že je sledován, vymanévrují ho do vedlejších ulic. Tam začne přestřelka. Agenti ženou vyděšeného muže k jeho budoucímu dohližiteli. Nízká fyzická zdatnost a nepraktičnost oběti přitom vede k řadě tragikomických situací.

Po vyčerpávající honičce dostanou Nikulina konečně ke krámku Lema Brookse, který jej má podle plánu ukrýt a získat jeho důvěru. Akci zkomplikuje sousedka Sigi Weaverová /Starková/ se svou malou dceruškou /Lucy Starková/, která se přiběhne do krámku schovat před střelbou. Brooks /Golovko/ se jí snaží zbavit, ale právě v té chvíli vtrhne dovnitř Nikulin. Vznikne nepřehledný zmatek. Když dorazí agenti FBI, místo kolegy je přivítá Nikulin v pekařské čepici a rezolutně je z obchodu vyhodí. Brooks a Weaverová s dítětem jsou zatím ukryti ve skříni a oba stejně zděšeně poslouchají jeho vystoupení.

Po odchodu agentů je Nikulin vysvobodí ze skrýše a nadšenou řečí je zagituje pro spolupráci na svém úkolu. Lem předstírá anarchistické názory a ihned souhlasí. Sigi se přidá, protože se obává, že by ji oba muži z obavy před prozrazením zabili.

Druhý den celá trojice s dítětem odjíždí na její chatu na venkov. Nikulin si počíná tak zmateně, že se mu podaří setřást profesionální agenty. Lem se jim nesnaží práci ulehčit, protože závažnost jeho role vynikne tím víc.

Na chatě Nikulin roztrhne dvojité dno svého kufru a vytáhne tisíce bankovek, většinou dolarů. S obrovskou sumou v kapse odjíždí do blízkého městečka. Zpátky se vrací v kabině kamiónu s pískem. Následuje auto s dělníky a kamión s cementem.

Na stráni nad chatou začínají fantastickým tempem nepochopitelné práce. Dělníci rovnají terén a na dřevěném kopytu betonují obrovské parabolické zrcadlo obrácené k zemi. Sigi se marně snaží s jejich pomocí utéci. Nikulin pobízí muže k práci

štědrými odměnami. Přitom neustále hovoří o tom, že jej chce žena opustit, ale že by si chtěla vzít i dítě. Kdybyse jí to povedlo, musely by se práce zastavit, protože rodinné věci mají přecejen přednost.

Dělníci tedy ve snaze o nejvyšší výdělek pečlivě hlídají každý krok domnělé manželky a při sebemenším podzření jí dítě berou a hlídají si ho. Zamračený Brooks s pistolí v klíně je nejlepší zárukou pořádku na stavbě. Čeká, až bude betonování ukončeno, aby se mohl spojit se svým šéfem.

Po dokončení betonáže však Nikulin propustil dělníky, připraveným otvorem vsunul do ohniska kopule bednu s třaskavinami, kterou propojil s televizorem v chatě a osobním počítačem, a pak nařídil odjezd.

Lem, který by rád na chvíli unikl, aby si mohl zatelefonovat, si netroufl spustit Nikulina z očí. Celá trojice i s dítětem odjela kamionem na sever.

Po překročení kanadských hranic pokračovali dál na sever a nakonec se utábořili u Port Nelsonu. Nikulin odmítl jít do města. Trval na tom, že zůstanou v otevřené krajině.

Zapnul televizi.

Ze zpráv se dověděli, že v Moskvě byla odhalena špionážní skupina, která byla pozatýkána i se všemi svými místními spolupracovníky. Občanka Nikulinová, která byla při zátahu jedním z cizích agentů postřelena, se zotavuje v nemocnici.

Ve Phoenixu byl odhalen a zatčen agent cizí mocnosti i s lidmi, které stačil během několikadenní činnosti kontaktovat.

Po zprávách začal večerní zábavný program. Během prvních hudebních čísel vysvětlil geolog svým společníkům, že je autorem objevu, který umožňuje vybudit rezonance v zemské kůře a vyvolat tak rozsáhlé zemětřesení. Vydal se do USA, aby svým objevem zasáhl tuto velmoc a pomohl tak vytvoření spravedlivějšího světa.

Lem vytáhne pistoli a chce jej zastřelit. Ukazuje se však, že Sigi mu cestou sebrala a vyhodila náboje.

Oba tedy musí vyslechnout závěr přednášky šíleného vědce, který popisuje, jak zařízení instalované téměř uprostřed území Spojených států na signál počítače odpálí nálož. Betonové zrcadlo pak soustředí tlakovou vlnu do úzkého svazku, který prorezí zemskou kůru a vyvolá silné zemětřesení. Signálem bude znělka televizní estrády, kterou počítač rozpozná.

Oba muži a žena s dítětem v náruči sledují napjatě televizní obrazovku. Konečně se objeví televizní moderátor a zazní závěrečné znělka.

Chvíli se nic neděje. Pak se začne země chvět. Televizor spadne a rozbije se. Kamion se pohupuje na tlumičích. V dálce mizí ze siluety města obrysy nejvyšších budov.

Na plátně se objevuje fyzická mapa světa. Uprostřed USA se objevuje malá modrá skvrnka, která se rozrůstá, mění v jezero a pak v moře. Když se její postup zastaví, je Kanada ostrovem odděleným od Jižní Ameriky tisícemi mil oceánu.

Objeví se nápis "KONEC", ale krátce nato zmizí. Místo vystřídají záběry katastrofálních výbuchů sopek s titulky "Vesuv", "Ključevskaja" atd.

Film končí záběry na starověký chrám se zlomenými sloupy, který se vynořuje z mořské hlubiny. Po jeho schodištích tečou proudy bahna a na zlomeném architrávu je zřetelný nápis "Athlenthis".

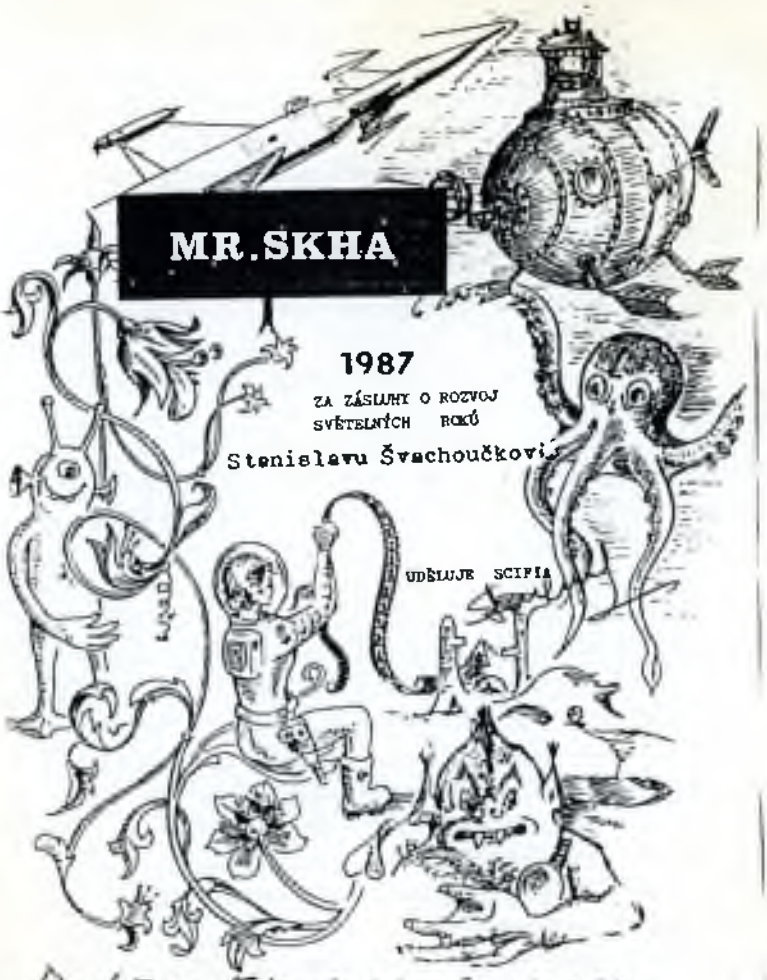
Společnost Filap se v tomto filmu vrátila k akčnímu dobrodružnému zfilmování. Není bez zajímavosti, že poprvé v dějinách tohoto podniku se objevil v titulcích Lucas Stork jako kameraman pod svým pravým jménem a dokonce si ještě zahrál výraznou dvojúlohu.

Publikum přijalo film dobře. Jeho spád, barvité scény a množství groteskních gagů z něho udělalo jednoznačný kasovní úspěch.

Méně jednoznačnou reakci film vyvolal na politické scéně. Senátor Burroughs prohlásil, že film "realizuje sny žlutých, rudých a černých". Jeho politický protivník, bývalý filmový herec James Donald, naproti tomu vyzvedl pochopení Mosfilmu, který dovolil Martinu Golovkovi přijmout jednu z hlavních rolí ve filmu. Jako nejdůležitější přitom označil fakt, že hlavním posláním snímku je upozornit na dosah manipulace s vědeckotechnickými poznatky bez kontroly veřejnosti.

Politické souvislosti způsobily, že se renomovaní kritici k filmu vyjadřují velmi opatrně. Reakce diváků je však jednoznačně příznivá a dokonce se už objevilo první oficiální uznání ze zahraničí. Plaketa z města Plzně / Československo / potvrzuje druhé místo v diváckém hlasování místního klubu a je zdobena vkusnou stříbrnou jedličkou.

Praha, březen 1988 S.Švachouček

Drahému Etovi, kterého si vážím
jako dobrého průkopníka cizeneckého
Conana.

Toto číslo SVĚTELNÝCH ROKŮ je věnováno tvorbě Slávka Švachouč-ka, laureáta ceny Mr. SKHA 1987, která mu byla udělena na READER-CONU 1988 za jeho práce v oblasti sovětské filmové tvorby a zpracovávání SF vysílání sovětské televize. Jako dík redakce za tuto práci vychází toto speciální číslo SR.

sestavil Sterknest

ooo